

Ouwe rotten, weinig jonge honden

Auteur(s):

Ruyter van Steveninck, M.A. de
Redacteur van ESB

Verschenen in:

ESB, 83e jaargang, nr. 4134, pagina 11, 7 januari 1998

Rubriek:**Trefwoord(en):**

economen, top-30, economie-, beoefening

Jaarlijks stelt ESB de Nederlandse economen-top 30 samen. Welke Nederlandse economen worden het meest geciteerd in internationale wetenschappelijke tijdschriften?

De economen top-30 die ESB nu al enige tijd ieder jaar samenstelt wekt de indruk van wel, maar dat is natuurlijk slechts schijn. Voor deze lijst is het aantal keren geturfd dat een Nederlandse econoom, die in Nederland werkzaam is, geciteerd wordt in een internationaal wetenschappelijk tijdschrift (zie [tabel 1](#)). Dat zegt natuurlijk wel iets, maar niet alles.

Tabel 1. De economen top 30 1997, citaties 1992-1996

Plaats	Mutatie		instelling	aantal	(aantal citaten in 1996)
1	(=)	G. Hofstede	UM/KUB	887	(774)
2	(+1)	E.E.C. van Damme	KUB	207	(185)
3	(-1)	S.J.G. van Wijnbergen	UvA	191	(204)
4	(=)	P. Nijkamp	VU	141	(151)
5	(+4)	J.J.M. Kremers	Fin./Ocfieb	102	(85)
6	(-1)	J. Magnus	KUB	96	(95)
7	(-1)	F. v.d. Ploeg	UvA/TK	93	(92)
8	(-1)	P.P. Wakker	KUB/UM	87	(88)
9	(+2)	A.L. Bovenberg	KUB/Ocfieb/CPB	84	(77)
	(-1)	A. Klamer	EUR	84	(86)
11	(+1)	W.P.M.M. v.d. Ven	EUR	80	(73)
12	(+1)	P. Rietveld	VU	79	(71)
13	(+5)	J.S. Cramer	UvA	76	(62)
14	(+5)	J. Hagedoorn	UM	75	(56)
	(-1)	G. Ridder	VU	75	(71)
16	(+1)	H.J. Bierens	KUB	72	(64)
17	(-1)	J. Hartog	UvA	70	(65)
18	(-9)	B.M.S. van Praag	UvA/SEO	67	(85)
19	(+9)	A.W.A. Boot	UvA	58	(37)
20	(+1)	J.P.C. Kleijnen	KUB	56	(53)
	(-5)	A. Kapteyn	KUB	56	(69)
22	(+3)	W.T.M. Molle	NEI/EUR	53	(43)
23	(-1)	T. Kloek	EUR	48	(52)
	(+1)	J.F. Kiviet	UvA	48	(46)
25	(-5)	J. Pelkmans	Euroscop/UM	47	(54)
26	(-3)	W.F. van Raaij	EUR	44	(49)
	(N)	P.H.B.F. Franses	EUR	44	(-)
28	(+2)	P. Kooreman	RUG	40	(34)
	(-2)	H. Linnemann	VU	40	(39)
30	(-4)	A.W.J. Kolen	UM	39	(39)

* Mutatie ten opzichte van de positie op de ranglijst van vorig jaar. Van plaats 2 vorig jaar naar plaats 4 dit jaar geeft dan in 2-4 = -2. N = nieuw in de top-10.

** Instelling(en) waar iemand gedurende 1996 verbonden was. EUR = Erasmus Universiteit Rotterdam, Fin. = Ministerie van Financiën, KUB = Katholieke Universiteit Brabant, NEI = Nederlands Economisch Instituut, Ocfieb = OnderzoekCentrum Financieel Economisch Beleid, RUG = RijksUniversiteit Groningen, SEO = Stichting Economisch Onderzoek (Amsterdam), TK = Tweede Kamer, UM = Universiteit Maastricht, UvA = Universiteit van Amsterdam, VU = Vrije Universiteit Amsterdam.

De Social Sciences Citation Index

De economen top-30 wordt opgesteld met een aantal telregels, die bepalen welke economen en welke citaties meetellen. Voor de citaties maken we gebruik van de *Social Sciences Citation Index* (SSCI), tegenwoordig ook op CD-ROM, samengesteld door het Amerikaanse Institute for Scientific Information. Dit instituut telt de citaties in ruim 1.500 wetenschappelijke tijdschriften op het gebied van sociale wetenschappen, waaronder ongeveer 150 economische tijdschriften.

Dit betekent dat alleen citaties in internationale tijdschriften van naam en status meetellen. Maar niet alle citaties worden meegeteld. Uitgezonderd zijn verwijzingen naar eigen werk, en verwijzingen in boekbesprekingen, review-artikelen en 'editorials'. En als er in een artikel meerdere malen naar dezelfde Nederlandse econoom verwezen wordt telt dat maar voor één keer, zelfs wanneer het om verwijzingen naar verschillende artikelen gaat.

Het gebruik van de SSCI is overigens niet zonder problemen. In een aantal gevallen hebben auteurs een naamgenoot, soms zelfs met dezelfde voorletters! Zeker als deze in een verwant vakgebied publiceert, is er dan een probleem. Van andere auteurs wordt de naam op verschillende wijzen gespeld: Franses en Frances bleken één en dezelfde persoon te zijn. Ten slotte zijn er auteurs die onder verschillende voorletters geciteerd worden; ook bij de heren F. van der Ploeg en R. van der Ploeg bleek het om dezelfde econoom te gaan. Het zou het samenstellen van onze top-30 danig vergemakkelijken als bij citaties ook het (unieke) SoFi-nummer zou worden vermeld. Overigens krijgen we steeds vaker in begin december e-mailtjes van hooggenoteerde onderzoekers die ons op verborgen citaten wijzen.

Wie tellen er mee?

Als vanouds is de Nederlandse economen top-30 bedoeld voor Nederlandse economen, dat wil zeggen: met de Nederlandse nationaliteit, en werkzaam aan een Nederlandse instelling. Dit criterium heeft grote invloed op de lijst. Het leidt er immers toe dat een aantal grote namen niet meedingen, ofwel omdat ze geen Nederlander zijn, zoals Joe Francois, ofwel omdat ze niet in Nederland werkzaam zijn, zoals Hendrik Houthakker of Guido Imbens.

Vervolgens is de vraag: wie is er econoom? Dit criterium is in de loop der jaren flink versoepeld, tot 'het zich bezig houden met onderzoek op het gebied van de economie'. Dat blijkt meestal uit de plek waar men werkt: aan een economische faculteit of instelling als het CPB of CBS. Op de lijst komen mensen voor met zeer verschillende onderzoeksgebieden: van macro-economen tot economisch psychologen. Ook econometristen tellen mee, hoewel zij zich strikt genomen niet met economisch onderzoek bezighouden. Bij de bedrijfseconomen tellen de financieel economen en organisatiedeskundigen wel mee, maar de accountancy-jongens niet.

Een laatste criterium is dat de econoom in kwestie nog in leven moet zijn. Hierop is nog wel eens kritiek gekomen, omdat zo iemand als Jan Tinbergen niet meer meegeteld wordt. Het lijkt inderdaad weinig twijfel dat Tinbergen ook nu nog zeer hoog op de citatielijst zou hebben gestaan.

De top-30 van 1997 heeft betrekking op de citaties die behaald zijn van 1992 tot en met 1996. Ten opzichte van de top van vorig jaar telt 1991 nu niet meer mee, en 1996 wel. Er zit dus een grote mate van inertie in het systeem, omdat slechts 20% van de citaties nieuw zijn. Hierdoor zijn de veranderingen nooit erg schokkend.

Een kenmerk van citatie-analyse is dat er in het algemeen veel tijd overheen gaat voordat iemands prestaties zichtbaar worden. De jonge econoom moet eerst onderzoek gepubliceerd krijgen, dan kunnen anderen het lezen en er gebruik van maken, en die moeten vervolgens hun resultaten ook gepubliceerd zien te krijgen. Pas dan kunnen de citaties geteld worden. Omdat het bij internationale toptijdschriften erg lang kan duren voordat een ingestuurd artikel gepubliceerd wordt, kan het even duren voordat talent zichtbaar wordt. Daarbij komt dat er geteld wordt over een periode van vijf jaar, zodat iemand jarenlang citaties moet behalen voor een plaatsje in de top. Geen wonder dus, dat de lijst in veel 'oude rotten' uit het Nederlandse economenwereldje bevat.

Beperkingen

Er kunnen een aantal bezwaren tegen de gehanteerde manier van tellen worden ingebracht. Het waarnemen van een citatie zegt nog niets over de aard ervan. De ene keer wordt een baanbrekend idee door andere auteurs als inspiratie gebruikt, de andere keer wijst een citatie op het gebruik van een dataverzameling. Soms wordt iemand die ondeugdelijk of dubieus onderzoek publiceert aangehaald als voorbeeld van hoe het niet moet. Verder kan de mode soms een rol spelen: als de (perceptie van de) mondialisering niet zo ver was voortgeschreden, was er misschien minder belangstelling voor cultuurverschillen geweest.

Voorin het alfabet? Meer kans!

Een bijzondere beperking van de SSCI, en daarmee van de ESB-lijst is ook dat een verwijzing alleen aan de eerste auteur van het geciteerde artikel toegekend wordt. Economen die vaak als tweede auteur optreden, bijvoorbeeld als hun naam met een Z begint en de auteursvolgorde alfabetisch bepaald wordt, zijn hierbij sterk in het nadeel. Per artikel per auteur wordt maar een citatie geteld, ook al gaat het om verwijzingen naar verschillende artikelen. Een laatste bezwaar is dat alleen citaten in tijdschriftartikelen meetellen, en niet die in boeken.

Oneigenlijk gebruik

In zekere zin is de citatie-index ook vatbaar voor oneigenlijk gebruik. Mensen die graag veel geciteerd willen worden, en bovendien over genoeg macht beschikken, zouden hun aantal citaties kunnen 'opblazen'. Bevriende onderzoekers zouden kunnen afspreken elkaar te citeren, ook als dat strikt genomen niet functioneel is. Iemand zou, om zijn artikel eerder geaccepteerd te krijgen, een referee van het desbetreffende tijdschrift kunnen citeren. Een hoogleraar zou zijn aio's of oio's kunnen 'dwingen' hem te citeren, en omgekeerd zouden de laatsten kunnen proberen bij hun promotor in het gevlei te komen. Maar we zijn ervan uitgegaan dat de Nederlandse economen te integer zijn om zich tot dit soort schelmenstreken te verlagen, en hebben geen poging gedaan om mogelijke 'citatienetwerken' bloot te leggen.

De betekenis van een citatie wordt sterk bepaald door wie citeert, en waar. We hebben echter geen onderscheid gemaakt naar citaten uit A-, B- en C-tijdschriften: alle hebben even zwaar meegeteld. Ten slotte kan er een vicieuze citatiecirkel ontstaan als iemand zo beroemd is dat vak-broeders zich min of meer gedwongen voelen deze grootheid te citeren, al was het alleen maar om te laten zien dat ze hun klassieken kennen.

Vergelijking met Intermediair-lijst

Aanstormend talent wordt beter zichtbaar door niet het aantal citaties, maar de publicaties te tellen. Dit is de methode van de economen top-40 (later economen-top 20) zoals vroeger rond kerst in de vacaturekrant Intermediair placht te verschijnen. Daarin zie je meteen welke Nederlandse economen op dit moment internationaal actief zijn. Maar of hun werk door anderen bruikbaar wordt geacht, moeten we nog maar afwachten...

Natuurlijk zijn er altijd sterke parallellen tussen beide lijsten geweest. Iemand die hoog in de Intermediair-lijst stond, publiceerde veel en kwam vroeg of laat ook wel in de ESB-lijst terecht. Maar andersom ging dat niet altijd op: een aantal onderzoekers in de top-30 ontleenden veel van hun citaten aan één of meer zeer invloedrijke publicaties, vaak een boek en een aantal daarvan afgeleide tijdschriftartikelen ¹. Voorbeelden zijn Van Damme met zijn boek *Stability and perfection of Nash equilibrium*, Klamer met *Conversations with economists*, en natuurlijk Hofstede met *Culture's consequences - International differences in work-related values*.

De Polderparade

In onze economentop gaat het om internationale tijdschriften, waarin de voortschrijding van de wetenschap plaatsvindt. Maar onderzoek kan ook heel zinvol zijn om beleid op te baseren, of het kan de deelnemers aan een maatschappelijke discussie inspireren. Dat zijn geen factoren die voor een citatie in een blad als *Econometrica* erg belangrijk zijn. Om ook recht te doen aan economen die voor Nederlandse beleidsmakers en economen zinvol werk verrichten, is de top-30 dit jaar weer aangevuld met de 'polderparade'. Deze verscheen eerder in 1992 en vorig jaar, en het is de bedoeling dat hij voortaan jaarlijks terugkeert. Ook in de polderparade gaat het om citaties, maar dan in de Nederlandse economische tijdschriften ².

De lijst van dit jaar

Zoals boven gesteld, is de lijst in grote trekken dezelfde als die van vorig jaar. De deelnemers vormen een redelijk homogene groep. Ze zijn zonder uitzondering mannelijk, de inspanningen van een aantal universiteiten op het gebied van positieve discriminatie ten spijt ³. Allen zijn gepromoveerd, de lijst bevat geen 'professorandussen'.

De beweging die zich op de lijst afspeelt, is het beste zichtbaar aan de hand van de in 1996 behaalde citaties (tabel 2). Dan blijkt dat de positie van Geert Hofstede meer dan ooit onbedreigd is. In 1996 haalde hij meer citaties dan het jaar ervoor en ook meer dan de nummers 2 tot en met 9 op de lijst, en het verschil lijkt almaar groter te worden. De telling over de eerste negen maanden van 1997 (tabel 3) bevestigt dit beeld: ook hier scoort hij hoger dan alle anderen uit de top-10.

Tabel 2. Beaalde citaties in 1996

1	G. Hofstede	234
2	E.E.C. van Damme	45
3	P. Nijkamp	30
4	J.J.M. Kremers	29
5	S.J.G. van Wijnbergen	27
6	A.L. Bovenberg	24
7	A.W.A. Boot	22
	J. Hagedoorn	22
9	F. van der Ploeg	20
10	W.P.P.M. van der Ven	19
11	P.P. Wakker	19
12	J.S. Cramer	19
13	J. Magnus	18
14	H.I. Bierens	16
	P.H.B.F. Franses	16
16	A. Klamer	14
17	W.T.M. Molle	13
18	G. Ridder	13
19	P. Rietveld	12
20	J. de Hsaa (RUG)	11
	J.F. Kiviet	11
	T. Kloek	11

Tabel 3. Tip parade: citaties in januari-september 1997

1	G. Hofstede	210
2	P.P. Wakker	28
3	E.E.C. van Damme	21
4	P. Nijkamp	21
5	J.J.M. Kremers	20
6	S.J.G. van Wijnbergen	19

7	A.L. Bovenberg	17
8	F. van der Ploeg	15
9	B. Nooteboom (RUG)	13
10	E.J. Bartelsman (CPB/VU)	12
	H.J. Bierens	12
	A. Kapteyn	12
	J. Magnus	12

Rond de overige topposities is meer beweging: Eric van Damme is eindelijk Sweder van Wijnbergen gepasseerd, iets wat er al enige tijd aan zat te komen. Van Damme lijkt de komende paar jaar verzekerd van de tweede plaats, zeker nu Van Wijnbergen zich in het ambtelijk circuit heeft gestort, en vermoedelijk steeds meer op oude artikelen zal moeten gaan teren.

Opmerkelijk zijn de sterke stijgingen van de dertigers Jeroen Kremers en Arnoud Boot. Kremers is een monetair econoom, die veel heeft gepubliceerd over economische en monetaire integratie, en de rol van centrale banken. Gezien de toekomstige ontwikkelingen van het Europese integratieproces valt te verwachten dat hij zijn hoge positie de komende jaren zal kunnen handhaven. Ook Boot, hoogleraar ondernemingsfinanciering, bevindt zich in een momenteel zeer populair vakgebied: dat van de financiële markten. Recente ontwikkelingen als de opkomst van financiële derivaten, explosief stijgende beurskoersen (al dan niet gebaseerd op luchtballonnen), en fraudeschandalen op de Amsterdamse effectenbeurs zullen er waarschijnlijk voor zorgen dat hij de komende tijd veel geciteerd zal blijven worden.

Nieuwkomer

Er is dit jaar slechts één nieuwkomer in de top-30: Philip-Hans Franses van de Erasmus Universiteit Rotterdam (vorig jaar 18e op de lijst van 1995, met twaalf citaties). Hij is een econometrist die zich vooral bezighoudt met tijdreeksanalyse. Tevens is hij (nog) de enige niet-hoogleraar op lijst. Net niet genoeg citaties werden behaald door coming men als Peter Schotman (UM) met 36, Gerard van den Berg (VU) met 34. Oudere onderzoekers die vroeger wel bij de eerste dertig stonden, maar nu net buiten de boot vielen (overigens meer doordat het minimum aantal citaties gestegen is dan doordat hun eigen aantal citaties afneemt) zijn o.a. Martin Fase (DNB/UvA) met 36, Leo van de Berg (EUR) en Jaap van Duijn (Robeco) met 33, Bart Nooteboom (RUG) met 32, en Sijbren Cnossen (EUR) met 31.

KUB aan kop

De in de top-30 voorkomende onderzoekers zijn in voornamelijk afkomstig van de universiteiten met economische faculteiten. De Katholieke Universiteit Brabant heeft acht mensen in de top-30, gevolgd door de Universiteit van Amsterdam en met zeven, de Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR) met zes, de Universiteit Maastricht met vijf, de Vrije Universiteit met vier, en de Rijksuniversiteit Groningen met één. Vergelijken met vijf jaar geleden ⁴ is de EUR hierbij met drie personen teruggevallen (iets dat overigens nog meevalt na jaren van wanbeleid aan de economische faculteit) en is vooral de opmars van de KUB indrukwekkend: van slechts één in 1981 via vier in 1992 naar nu dus acht. De Katholieke Universiteit Nijmegen en de Landbouwniversiteit Wageningen zijn in het geheel niet vertegenwoordigd.

Of het nu komt doordat de SSCI meer tijdschriften is gaan meetellen, of dat Nederlandse economen meer zijn gaan publiceren, feit is dat het voor de top-30 benodigde aantal citaten door de rijd spectaculair is toegenomen. In 1981 was tien citaten al voldoende voor de dertigste plaats, en dit steeg via 23 (in 1992 en 1993), 24 (1994), 28 (1995), 34 (1997) naar nu dus 39. Een verviervoudiging in 16 jaar tijd.

De toekomst

Het feit dat de top-30 zelf nogal statisch is, heeft er toe geleid dat elk jaar twee extra lijsten toegevoegd zijn om nieuwe trends op te kunnen merken. [tabel 2](#) bevat de citaties van het laatste hele jaar waarover gegevens beschikbaar zijn (1996). [tabel 3](#) bevat de tip-parade: de citaties van de eerste negen maanden van het afgelopen jaar (1997). De ervaring leert dat veel (jongere) onderzoekers via deze tabellen in de top-30 terecht komen.

Nieuw in [tabel 2](#) is Jacob de Haan. Hij is 'Jean Monnet professor of European Economic Integration' in Groningen, en heeft zich met name bezig gehouden met (de geloofwaardigheid van) budgettair beleid, alsmede de rol van instituties, met name (de onafhankelijkheid van) centrale banken. Voor hem geldt min of meer hetzelfde als voor Kremers: de belangstelling voor het vakgebied (en daarmee voor zijn publicaties) zal de komende tijd alleen maar toenemen.

[tabel 3](#) kent twee nieuwkomers: Bart Nooteboom en Erik Bartelsman. Eerstgenoemde is hoogleraar bedrijfskunde in Groningen, waar hij zich onder meer bezig houdt met de Organisatie van ondernemingen en markten op basis van de transactiekostenbenadering. Bartelsman is micro-econoom van origine. Zijn specialiteit wordt gevormd door de ontwikkelingen van (arbeids)productiviteit, met name in relatie tot schaalvoordelen en externe effecten.

Tot besluit

Citatie-analyse zal wel altijd verguisd en aanbeden blijven. Aan veel economische faculteiten van de Nederlandse universiteiten wordt meer en meer bezuinigd. Veel te veel ontslagen vallen op basis van anciënniteit. Veel te weinig spelen geleverde wetenschappelijke prestaties hierbij een rol.

Zonder het belang van onderwijstaken te willen bagatelliseren, en zonder de pretentie te hebben een feilloze meetlat te hebben geconstrueerd, hopen wij dat onze economen top-30 een bijdrage kan leveren aan het zichtbaar maken van wetenschappelijke prestaties

1 H.P. van Dalen, De kwaliteit van Nederlandse onderzoekers, *ESB*, 21-28 december 1994, blz. 1168-1171.

2 Ook dan blijven er overigens nog een aantal discussiepodia buiten beschouwing, zoals de opiniepagina's van de landelijke dagbladen, de 'wetenschappelijke' tijdschriften van de politieke partijen, en zelfs enige literaire tijdschriften zoals *Tirade* en *Hollands Maandblad*.

3 De jong overleden Aldi Hagens (EUR) is de enige vrouw die ooit op de lijst heeft gestaan, in 1992.

4 L. van der Geest, De Nederlandse economen top-30, *ESB*, 16 december 1992, blz. 1217-1219.